

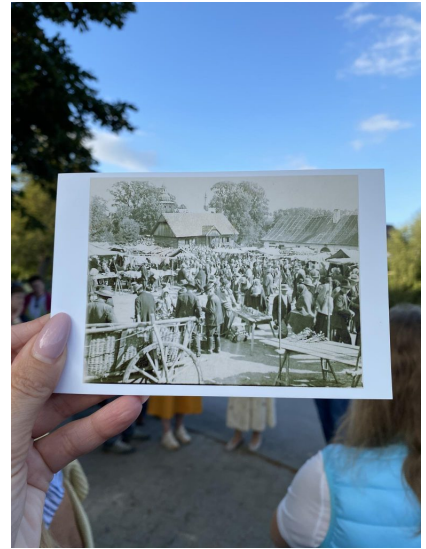
„Galicyjska Skrzydlna” tematem weekendowego spaceru historycznego w Powiecie Limanowskim

16 września 2023 roku uczestnicy spaceru historycznego organizowanego przez Lokalną Organizację Turystyczną Powiatu Limanowskiego poznawali tajemnice „Galicyjskiej Skrzydlny”. Wędrowkę śladami dziejów tej miejscowości poprowadził Michał Wójcik.

Tematem przewodnim spaceru był galicyjski okres historii Skrzydlny (gmina Dobra) – zwłaszcza druga połowa XIX wieku. Dziedzictwo materialne tej miejscowości jest unikatowe nie tylko w skali Powiatu Limanowskiego.

W związku z obranym zakresem czasu, głównymi punktami spotkania były: zabytkowy kościół pw. św. Mikołaja, relikwiarz cmentarza z końca XVIII w., 2-klasowa szkoła ludowa, jarmarki, rynek, dwór i sąd.

Uczestnicy spaceru mogli najpierw zapoznać się z najnowszymi odkryciami i wynikami badań archeologicznych w zabytkowym kościele parafialnym pw. św. Mikołaja, o których mówił ks. proboszcz Marek Krupa. Opiekę konserwatorską prowadzi dr Anna Forczek – Sajdak. Temat kościoła został uzupełniony ogólnym zarysem sytuacji Kościoła katolickiego w okresie zaboru austriackiego (m.in. utworzenie diecezji tarnowskiej, dekanat tymbarski, statystyki ludności).

Następnie wyruszone w kierunku cmentarza parafialnego, który powstał pod koniec XVIII w. w związku z nowym prawem, na mocy którego starano się tworzyć nekropolie poza centrami miejscowości.

W 1882 r. szkołę parafialną przekształcono w szkołę ludową, przyznając etat nauczycielowi. Pod koniec XIX w. przekształcono szkołę w 2-klasową (dopiero w okresie międzywojennym awansowano ją na 7-klasową). W 1903 r. założono tu stowarzyszenie „Jutrzenka”. Pod koniec XIX w. w Skrzydłnej powstały również organy terenowe Krakowskiego Towarzystwa Oświaty Ludowej, które założyło czytelnię ludową. Biorąc pod uwagę liczbę wypożyczeni książek – był on jednym z najprężniej funkcjonujących w powiecie limanowskim.

Omówione zostały również zagadnienia skrzydlańskiego jarmarku, który na przełomie XIX i XX w. był jednym z najważniejszych w regionie punktów handlu bydła i trzody chlewnej. Uczestnicy spaceru zwiedzili rynek, gdzie dawniej odbywał się handel towarowy, m.in. drobnych rzemieślników. Przy rynku znajdowała się m.in. żydowska piekarnia, dawny urząd gminy. Ten temat wzbogaciły piękne fotografie poglądowe z epoki.

Na terenie dworu obronnego o jego funkcjach, datowaniu i prowadzonych także tutaj pracach, opowiedział Karol Wojtas. Dzięki uprzejmości właścicieli dworu – państwa Marzeny i Józefa Cieślaków, zwiedzono także dworskie piwnice. Z dużą uwagą uczestnicy wysłuchali informacji o średniowiecznym pochodzeniu obiektu (np. baszta), dotąd datowanego na XVI w.

Jednym z głównych punktów spaceru historycznego w Skrzydłnej był istniejący tu w latach 1857–1867 urząd mieszany. Instytucja pełniła jednocześnie funkcję administracyjną oraz sądowniczą. Została przeniesiona do Skrzydłnej z Tymbarku z powodu pożaru miasteczka (do 1934 r. Tymbark posiadał prawa miejskie). Okręg sądowy Skrzydłnej obejmował zachodnią część powiatu limanowskiego. W wyniku zmian podziału terytorialnego sądownictwa, w 1867 r. Skrzydłna utraciła tę funkcję. W 1883 r. siedziba Sądu Powiatowego, po wielu latach urzędowych starań, przypadła ostatecznie Mszanie Dolnej, do której okręgu sądowego należała odtąd Skrzydłna.

W trwającym 3 godziny spotkaniu z galicyjską historią Skrzydłnej uczestniczyło ponad 60 osób. Dziękujemy wszystkim uczestnikom.

Szczególne podziękowania prowadzący spacer kieruje do pani Małgorzaty Lis, prezes Stowarzyszenia Miłośników Historii, Tradycji i Kultury Ziemi Skrzydłańskiej – za przedstawienie materiałów fotograficznych (repliki) oraz cenne uzupełnienia, m.in. z maszynopisu Koniecznego.

„Spacery Historyczne” organizowane są w ramach projektu pn. „Dbamy o Polskę w Powiecie Limanowskim”.

źr./fot.: LOT Limanowa